

De Doelgerichte Kerk

Boekrecensie: *The Purpose Driven Church*¹

[Biblical Discernment Ministries](#)

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling 1977. Vertaling en voetnoten door M.V.

Rick Warren is pastor van de 14.000-leden tellende Saddleback Valley Community Church in Orange County, California. Hij heeft in het laatste decennium tienduizenden pastors en kerkleiders beïnvloed met zijn kerkgroei-seminaries in Saddleback, en als leider van “Bouw een Doelgerichte Kerk” workshops (zie de noot aan het eind van dit artikel). Zijn 400 pagina’s tellende boek *The Purpose Driven Church* (Nederlandse uitgave: *Doelgerichte Gemeente*²), wordt gebruikt als een “hoe te”-handleiding in kerkgroeimiddens. Zijn belangrijkste leringen zijn:

Het principe van pragmatisme³ (p. 13-15)

Rick Warren gebruikt een surf-illustratie om aan te tonen hoe kerkleiders moeten werken. Hij zegt dat pastors een “golf van Gods Geest moeten herkennen en erop surfen” of “een geestelijke golf van groei vangen” (p.14). Zijn advies is te leren hoe een *golf* (een succesvolle methode) te herkennen waarmee mensen worden gered. Hij wijst erop dat we moeten leren af te stappen van stervende golven (methoden die geen vrucht lijken op te leveren). Dit is niets anders dan een moderne illustratie van een oud principe dat Neo-Evangelischen al decennialang hebben onderwezen, namelijk: **“als het werkt, dan moet het goed zijn”!** Zijn advies lijkt hier op neer te komen: kijk rond naar verschillende methoden die gebruikt worden in andere kerken, en als die mensen lijken binnen te rijden, surf dan op de golf! Zijn gemoderniseerde illustratie van surfen is niets meer dan pragmatisme. Dit is het principe dat als fundament dient voor zijn concept van [kerkgroei](#).

Ridiculiseren van het “ouderwetse”

Warren imiteert de kerken die “lijken te denken dat de jaren 1950 een gouden tijdperk waren, en die vastbesloten zijn dat tijdperk in hun kerk te handhaven” (p. 55). Later maakt hij duidelijk wat hij daarmee bedoelt. Hij moedigt jonge pastors aan om ouderwetse kerkmuziek achterwege te laten, ten voordele van Pop, Rock of wat ook maar hun mensen aansteekt! Hij moedigt kerken aan om de cultuur en de “dress down”-stijl⁴ te imiteren voor de kerk. Van de andere kant stelt hij dat “daar degenen zijn die bang zijn voor irrelevantie en die dwaasweg de laatste rages en modes volgen. In een poging aan de hedendaagse cultuur te beantwoorden compromitteren zij de boodschap en verliezen zij alle betekenis van apart gezet te zijn”. Maar Warren, en zij die zijn methodologie volgen, beoefenen precies datgene waarvan hij zegt dat het “dwaas” is. Hijzelf is het die tracht op wanhopige wijze relevant te zijn en in dit proces heeft hij alle zin van “apart gezet te zijn” verloren. De kerk binnenstappen met voedsel en drank, gekleed als op wandel zijnde, en luisterend naar Rock- & Popmuziek, kan best relevant zijn, maar het is NIET verschillend van de wereld. Op pagina 62 tracht Warren zich te beschermen tegen de kritiek hierover. Hij zegt: “Bekritiseer nooit wat God zegent, zelfs indien dit een bedieningsstijl zou zijn die je ongemakkelijk maakt”. Met andere woorden: de toegepaste [rockmuziek](#), de “dress down look” en al de “culturele wijzigingen”, die vele fundamentalisten ongemakkelijk maken, moeten door de vingers gezien worden INDIEN HET WERKT!

¹ *The Purpose Driven Church* door Rick Warren, Zondervan 1995.

² In mei 2003 uitgegeven door uitgeverij Medema, Vaassen.

³ Pragmatisme: een vorm van denken waarbij de praktische consequenties de enige toetssteen vormen van een theorie.

⁴ Dress down style: vrijetijdskleding en -opmaak (casual).

Verzot op succes

Fundamentalisten hebben vele jaren lang “getrouwheid aan het geschreven Woord van God” tot hun waarmerk gemaakt. Er werden vele fijne preken gegeven waarin verklaard werd **dat God ons niet riep om succesvol te zijn, maar tot getrouwheid**. Dit principe wordt goed beschreven in Gods Woord. Noach predikte getrouw vele decennia lang en toch leverde dat schijnbaar weinig vrucht op! Maar alhoewel hij slechts zijn eigen familie won, toch was hij in Gods ogen succesvol! Vele zendelingen hebben jarenlang, over de hele wereld, het kostbare zaad gezaaid van het evangelie en hebben niet de vrucht gezien van hun arbeid. Maar Rick Warren is het *erg oneens* met dat principe (p. 64). Hij betoogt dat God ons heeft geroepen om succesvol te zijn. Hij citeert een voorbeeld uit het evangelie waarbij de Heer Jezus de onvruchtbare vijgeboom veroordeelt (Matt 21:19). Hij beweert dat de natie Israël haar privileges verloor wegens onvruchtbaarheid (Matt 21:43). Hier concludeert hij uit dat God ons inderdaad geroepen heeft om vruchtbaar te zijn en dat Hij niet tevreden is wanneer wij niet succesvol zijn. Maar in de voorbeelden die hij citeert was het gebrek aan vrucht een bewijs dat Israël een afvallige, ongelovige natie was - dit heeft niets te maken met zielen winnen voor Christus.

Een kerkbediening die eerder gebaseerd is op een marktstudie over ongelovigen, dan op een studie van de Schrift

Toen Rick Warren met zijn kerk begon, startte hij met dezelfde methodologie van [Robert Schuller](#) en [Bill Hybels](#). Niet verwonderlijk dat Schuller Warrens boek aanprijst, en dat Hybels de hoogtepunten van het boek op zijn Willow Creek Internet website weergeeft! Warren ging twaalf weken van deur-tot-deur om de “noden” van het volk te onderzoeken (p.139). Daarom biedt hij een “vol menu” aan van [ondersteuningsgroepen](#) voor alleenstaanden, gescheiden koppels, gegriefden, enz. Met andere woorden: geef aan de groep/consument wat zij wensen, en zij zullen komen. Misschien is de titel “[Marktgedreven Kerk](#)” even toepasselijk als “Doelgerichte Kerk”.

Terwijl Warren ZEGT dat hij niet “toegeeft aan consumptiegerichtheid” (p. 200), lijken zijn eigen woorden dit tegen te spreken. Hij zegt dat de kerk, om succesvol te zijn, op haar doelgroep moet mikken en geven wat haar **aanspreekt**. Hij gaat zelf zover te beweren dat Jezus *op Israël mikte* “om doeltreffend te zijn, niet om exclusief te zijn” (p.158). In het toepassen van deze filosofie op de kleidingsnormen, ontdekte Warren dat de mensen in zijn gemeenschap zich niet graag opsmukken en liever informele samenkomsten hebben. Daarom, zegt Warren, “draag ik nooit een vest en stropdas wanneer ik een toespraak hou in de Saddlebackdiensten [zijn thuiskerk]. Ik kleed me opzettelijk in vrijetijdskleding om in overeenstemming te zijn met de geestesgesteldheid van hen die ik tracht te bereiken”.

Warren beweert dat ook Jezus deze methodologie gebruikte. Hij en zijn discipelen “mikten op de meest waarschijnlijk mensen die bereikt moesten worden: **mensen zoals zichzelf**. Jezus was niet bevooroordeeld - hij handelde strategisch” (p.187). Maar te zeggen dat Jezus op Israël mikte omdat Hij hen cultureel in verband kon brengen, om zo strategisch te handelen (succesvol), is in strijd met de profetie, het ware doel van Zijn bediening, en het gezond verstand. Jezus “mikte” op Israël omdat Hij daar naartoe was gezonden door Zijn Vader, niet omdat Hij vond dat Hij daar meer succes zou hebben dan in Egypte!

Minachting voor fundamentalisme en afscheiding

De afkeer van Rick Warren voor het fundamentalisme wordt niet subtiel maar duidelijk uitgedrukt. Op pagina 236 schrijft hij: “Moeten wij kiezen tussen liberalisme en legalisme⁵? Is er een derde alternatief voor imitatie en isolatie?” Merk op wat hij als het tegenovergestelde van liberalisme beschouwt: legalisme. Het tegenovergestelde van liberalisme is echter **fundamentalisme**! Warren weet dat, maar hij vermijdt de term te gebruiken. Bemerkt hoe hij verwijst naar de leer van de afscheiding: isolatie! Na de vraag of wij moeten kiezen tussen de liberalen of de fundamentalisten (die hij legalisten noemt), heeft hij het over een derde alternatief - een nieuwe (?) methode. Be

⁵ Legalisme: de leer van de rechtvaardiging door goede werken (wetticisme).

schouw zijn woorden: “De *strategie* van Jezus is het tegengif voor beide extremen: *infiltratie!*” Zijn woorden klinken net zo vreemd als een citaat van Dr. Harold Ockenga, de vader van het [Neo-Evangelisme](#): “Het Neo-Evangelisme heeft zijn *strategie* gewijzigd: van afscheiding naar *infiltratie*”. Warren denkt door-en-door Neo-Evangelisch.

Filosofie waarbij de mens centraal staat

Voorbeelden van deze filosofie zijn overvloedig aanwezig in het boek. Het is blijkbaar zijn doel om **mensen te behagen**. Beschouw Warrens eigen woorden:

Zoek uit in welke stemming uw diensten moeten verlopen, en creëer ze (p. 264); Wij starten positief en eindigen positief (p. 271); Wij gebruiken humor in onze diensten ... het is geen zonde om mensen te helpen zich goed te voelen (p. 272); Cultiveer een informele, relaxte en vriendelijke atmosfeer (p. 272); Wij maakten een strategische beslissing door een eind te maken aan het zingen van hymnen in onze ‘diensten voor zoekenden’⁶ (p. 285); Wij hebben er duizenden meer aangetrokken door toedoen van onze muziek (p. 285); Saddleback bezit nu een compleet pop/rock orkest (p. 290); Gebruik meer muziekopvoeringen dan kerkelijke gezangen ... (p. 291) (nadruk op amusement); De grond die wij gemeen hebben met ongelovigen is niet de Bijbel maar onze gemeenschappelijke noden, pijnen en belangen als menselijke wezens. U kan [een dienst] niet aanvangen met een tekst ... (p. 295); Laat uw leden zich bijzonder voelen ... zij moeten zich bijzonder voelen (p. 320, 323).

De kerk van Rick Warren (en soortgelijke andere) hebben duizenden aangetrokken. Zijn methoden **werken echt**. Hij zegt dat de reden voor deze spectaculaire groei in de nadruk ligt op het creëren van een “doelgerichte kerk”. **Maar de échte reden voor deze groei ligt in het Neo-Evangelische principe van [pragmatisme](#). Hij vroeg de mensen wat zij wilden, en hij gaf het hen. Hij voorzag in het product waar de markt om vroeg, en het verkocht als warme broodjes**. Als je de mensen behaagt dan zullen zij komen en blijven komen.

Maar wat zou meer in strijd zijn met de principes van de Bijbel? Beschouw wat God zei tot de profeet Ezechiël (Ezechiël 3:4-11). Tot Ezechiël werd gezegd dat de mensen zijn bediening of boodschap niet zouden lusten, en toch moest hij die brengen, **ongeacht de respons**. Ezechiël was succesvol indien hij deed wat God zei. Zijn succes, zoals God het zag, had niets van doen met de respons van de mensen. Het had te maken met de getrouwheid van de dienstknecht. De mensen zouden weten dat er een profeet in hun midden was. Hij moest de mensen niet vragen welke profetische bediening hen het meest beviel. Hem werd een hoofd gegeven dat harder was dan een keisteen om te staan voor de waarheid, en tegen alle oppositie. “Of zij zullen horen of niet” lag buiten de verantwoordelijkheid van de profeet. Zijn doel was niet een zo groot mogelijke menigte te verzamelen. Zijn taak was de waarheid te prediken, en dat deed hij (vs.11). Dat is succes in Gods ogen. Dat was een vruchtbare en getrouwe bediening.

Uiteraard zullen onze kerken sneller groeien als we de Schriftuurlijke standaarden weggoeien. Uiteraard zullen onze kerken sneller groeien als we de mensen geven wat zij wensen. Maar de BIJBEL zegt dat het ons doel moet zijn GOD te behagen, niet mensen. Indien wij werkelijk met bekommernis willen leren hoe we een kerk moeten bouwen, lijkt het dan niet verstandiger **Gods Woord te bestuderen**, in plaats van opiniepeilingen? In dit boek over kerkgroei schitteren de uitvoerige uiteenzettingen uit de apostolische brieven door hun afwezigheid. Is het niet Góds mening die wij in deze zaak zouden moeten zoeken?

Rick Warrens benadering van het concept kerkgroei komt voort uit zijn voornaamste filosofie: **mens-gecentreerd pragmatisme**. Op dit onjuiste fundament verrijst een aanfluiting van het oude fatsoen, een verachtelijkheid voor de fundamentalist/separatist. Zoals zovelen in onze tijd die geïntoxiceerd zijn door het zoete aroma van werelds succes, heeft Warren zich verlaagd tot het bouwen van een kerkbediening die gebaseerd is op een marktstudie over ongelovigen, in plaats van een Bijbelstudie vanuit de toepasselijke Schriften.

⁶ Seeker-services: afzonderlijke samenkomsten voor zoekenden.

Noot van de redacteur

In januari 1998 bezocht Dr. Dennis Costella een “Bouw een Doelgerichte Kerk”-seminarie bij, waar Warren onderwees dat het volgende moet gebeuren om een traditionele kerk om te vormen tot een indrukwekkend-groeiende kerk (maart-april, *Foundation* magazine):

1. Een eigentijds aandoende, niet-bedreigende “dienst voor zoekenden” moet de traditionele zondagse aanbiddingsdienst vervangen.
2. De kleding moet “casual” zijn.
3. De muziek moet eigentijds zijn.
4. De boodschap moet enkel positief zijn, zodat zowel geredden als niet-geredden zichzelf beter kunnen voelen na een boodschap - een boodschap die dikwijls psychologie met bijbeltekst vermengt.
5. Kerkbedieningen moeten afgestemd worden op de noden in samenkomsten, met steungroepen voor [depressie](#), eetstoornissen, onvruchtbaarheid, familie en vrienden van homoseksuelen, post-abortusproblemen, en echtscheiding. Warren spot met het idee van uitdelen van evangelietraktaten, of van deur-tot-deur gaan omdat dit ouderwetse evangelisatievormen zouden zijn.
6. Op zondag worden er geen leerstellige instructies gegeven aan de kerk als geheel, maar ze zijn beschikbaar in subgroepen, los van formele de kerkdiensten.
7. Een geest van pragmatisch compromis moet overheersen. Warren zegt: “Uw denominaties zijn van geen belang, mensen. Wij zitten allen in hetzelfde team als wij van Jezus houden”.

(Bron: 6/98, [Calvary Contender](#)).

<http://www.rapidnet.com/~jbeard/bdm/Letter/v8n2.htm#Book%20Review:%20>

E-mail: verhoevenmarc@skynet.be

Homepage: <http://users.skynet.be/fa390968/index.htm>

Mirror sites: <http://members.lycos.nl/verhoevenmarc696/index.htm>

<http://members.lycos.nl/smetsdan/index.htm>

<http://members.fortunecity.com/marcverhoeven1/index.htm>